

Nitriansky samosprávny kraj
Múzeum Jána Thaina v Nových Zámkoch

PO PÁDE SLOVENSKEJ TRÓJE

A SZLOVÁK TRÓJA

MEGSZŰNÉSE UTÁN

Utorok-Piatok: 8.00 - 17.00
Sobota: 9.00 - 13.00

M. R. Štefánika 58
Nové Zámky

4.9. - 21.11.2020

Informácie: 035/6400 626 • e-mail: muzeumnz.vystavy@centrum.sk • www.muzeumnz.sk

Od 4. septembra do 21. novembra 2020 bude vo výstavnej sieni Múzea Jána Thaina v Nových Zámkoch návštevníkom sprístupnená archeologická výstava približujúca dianie na území južného Slovenska v strednej dobe bronzovej (15. – 13. storočie p.n.l.). To nasledovalo bezprostredne po zániku staršej opevnenej osady na lokalite európskeho významu situovanej v Šuranoch, časť Nitriansky Hrádok, poloha Zámeček, ktorá si získala príznačné pomenovanie „slovenská Trója“.

Výskum doby bronzovej (2300 – 800 p.n.l.) má na území Slovenska už vyše storočnú tradíciu. K najprebádanejším úsekom patrí záver staršej doby bronzovej, ktorý v Podunajskej nížine reprezentuje maďarovská kultúra. Jej poznanie pramení predovšetkým z výskumov Archeologického ústavu SAV realizovaných v 50. a 60. rokoch minulého storočia na opevnených osadách, ktoré v tom čase primárne figurovali ako prosperujúce remeselné-obchodné strediská. Plošne najväčší výskum sa vtedy v dôsledku plánovanej regulácie toku Nitry uskutočnil v Nitrianskom Hrádku, v polohe Zámeček a poodhalil zvyšky

impozantnej „pravekej pevnosti“. Lokalita európskeho významu si vďaka mimoriadnej bohatosti nálezov a polykultúrnemu osídleniu, v rámci ktorého vyniká staršia doba bronzová, už dávnejšie vyslúžila medzi odbornou i laickou verejnosťou prezývku „slovenská Trója“.

Výstava je zameraná na prezentáciu archeologických nálezov zo strednej doby bronzovej (1550/1500 – 1300/1250 p.n.l.) pochádzajúcich z lokalít na južnom Slovensku. Tieto pamiatky odrážajú hmotný prejav karpatskej mohylovej kultúry, ktorej pomenovanie je odvodené od špecifického spôsobu pochovávanía zosnulých. Fenomén budovania hlinených násypov nad hrobmi vo forme mohýl sa v tom čase začal výraznejšie uplatňovať na širokom území Európy, a to od východného Francúzska cez Horné Falcko, Bavorsko, Čechy, nadalpský priestor v Rakúsku, Moravu až po stredné Maďarsko. Karpatská mohylová kultúra sa sformovala na sklonku existencie staršej opevnenej osady v Nitrianskom Hrádku v oblasti dolných tokov Nitry, Žitavy, Hrona a Ipľa a tiež v príľahlej časti stredného Maďarska (územie historickej župy Pest). Kolaps spoločenského systému vrcholných kultúr staršej doby bronzovej a ich opevnených osád predstavoval výrazný dejinný medzník v celej Karpatskej kotline, kedy nastali hlboké zmeny v kultúrnej, hospodárskej aj ideologickej sfére. Je istou zvláštnosťou, že pamiatky mohylovej kultúry sa v porovnaní s inými vyskytujú na našom území oveľa zriedkavejšie, čo len pridáva k ich exkluzívnosti. Cieľom výstavy bolo zhromaždiť tieto vzácne pamiatky zo zbierok viacerých inštitúcií a predstaviť návštevníkovi dynamický vývoj sprevádzajúci zánik „slovenskej Tróje“, ako aj poukázať na pestrosť kultúrnych pomerov strednej doby bronzovej. Túto etapu staršieho metalika pokrývajúcu vyše dve storočia definuje najmä pozoruhodný fenomén zvýšenej mobility a migrácie pravekých populácií.

Zapožičané exponáty na výstavu pochádzajú zo zbierkového fondu Archeologického ústavu SAV v Nitre, Podunajského múzea v Komárne, Tekovského múzea v Leviciach, Archeologického múzea SNM v Bratislave a Ponitrianskeho múzea v Nitre.